

การเทียบเคียงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุฑารัตน์ รวมเมฆ^{1*} และ นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) แนวปฏิบัติการเทียบเคียงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ (1) การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (3) การสร้างแนวปฏิบัติการเทียบเคียง โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 108 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าโครงการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา และครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา รวม 324 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1.1) การสร้างหลักสูตร 1.2) การสร้างภาคีเครือข่าย 1.3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 1.4) การสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรม 1.5) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ 1.6) การสร้างผู้นำสิ่งแวดล้อม และ 2) แนวปฏิบัติการเทียบเคียงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 192 แนวปฏิบัติ จำแนกตามองค์ประกอบ ดังนี้ 2.1) การสร้างหลักสูตร 33 แนวปฏิบัติ 2.2) การสร้างภาคีเครือข่าย 29 แนวปฏิบัติ 2.3) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม 35 แนวปฏิบัติ 2.4) การสร้างสื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม 34 แนวปฏิบัติ 2.5) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 34 แนวปฏิบัติ และ 2.6) การสร้างผู้นำสิ่งแวดล้อม 27 แนวปฏิบัติ แต่ละองค์ประกอบดำเนินการเทียบเคียงแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ดำเนินการเทียบเคียง วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติปรับปรุง แล้วเริ่มขั้นที่ 1 อีกครั้ง เป็นกระบวนการพัฒนาต่อเนื่อง แนวปฏิบัติการเทียบเคียงนี้จะช่วยให้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การเทียบเคียง, การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาเอก ภาคการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาคการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. +669 4848 8486 อีเมล: taratjuk@hotmail.com

The Benchmarking of Environmental Education Administration in the Basic Education School

Jutarat Ruammek^{1*} and Nopadol Chenaksara²

Abstract

This research aimed to determine 1) the factors of environmental education administration in the basic education school and 2) its guidelines for benchmarking in basic education schools. This research has 3 main steps: creating a conceptual framework, analyzing factors by using exploratory factor analysis, and determining the guidelines for benchmarking through workshop using content analysis. The samples were 108 Eco-schools. The respondents were: (1) school administrators, (2) heads of environmental education project, and (3) teachers responsible for environmental education activities with a total of 324 respondents. The research instruments were an unstructured interview and an opinionnaire. The research findings revealed as follows: 1) There are 6 factors of environmental education administration in the basic education school consisting: 1.1) curriculum development, 1.2) network building, 1.3) shared vision formulation, 1.4) innovation media creation, 1.5) learning atmosphere creation, and 1.6) developing environmental leader. 2) 192 guidelines for benchmarking environmental education administration were classified into 6 factors accordingly consisting: 2.1) Curriculum development factor consisted of 33 guidelines, 2.2) network building consisted of 29 guidelines, 2.3) shared vision formulation consisted of 35 guidelines, 2.4) innovation media creation consisted of 34 guidelines, 2.5) learning environment creation consisted of 34 guidelines, and 2.6) environmental leadership consisted of 27 guidelines. Each of factors included 4 repetitive steps consisting: 1) planning, 2) benchmarking, 3) analyzing, and 4) implementation for continuous improvement. These guidelines for benchmarking will accelerate the development of environmental education administration in the basic education school.

Keywords: Benchmarking, Environmental education Administration

¹ Doctoral student, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

² Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Silpakorn University

* Corresponding Author, Tel. +669 4848 8486 e-mail: taratjuk@hotmail.com